

Sygn. akt VI U 1714/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2019 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 22 października 2019 r. w Bydgoszczy na rozprawie

odwołania: M. B.

od decyzji : Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 30 kwietnia 2019 r., znak: (...)

w sprawie: M. B.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o ponowne ustalenie wysokości emerytury

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. do ponownego ustalenia wysokości emerytury ubezpieczonej M. B. z pominięciem art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1270).

Na oryginale właściwy podpis.

Sygn. akt VIU 1714/19

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 30 kwietnia 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych oddział w B., w związku ze skargą o wznowienie postępowania z dnia 17 kwietnia 2019 r. na podstawie art. 151 § 2 w związku z art. 146 § 1 k.p.a., odmówił uchylenia decyzji z dnia 28 listopada 2013 r. znak (...) i stwierdził jej wydanie z naruszeniem prawa. W uzasadnieniu tej decyzji organ rentowy wskazał, iż zgodnie z art. 146 § 1 k.p.a. uchylenie decyzji z powodu orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny niezgodności aktu normatywnego z konstytucją, na podstawie którego została wydana decyzja nie może nastąpić, jeżeli od dnia doręczenia decyzji upłynęło 5 lat. W takim przypadku zgodnie z art. 151 § 2 k.p.a. organ administracji publicznej ogranicza się do stwierdzenia wydania zaskarżonej decyzji z naruszeniem prawa oraz wskazuje okoliczności, z powodu których nie uchylił tej decyzji. Organ rentowy w związku z tym argumentował, że skoro od dnia doręczenia zaskarżonej decyzji z dnia 28 listopada 2013 r. znak (...) upłynęło 5 lat nie jest możliwe jej uchylenie i dlatego orzekł, jak w sentencji decyzji. Odwołanie od tej decyzji wniosła ubezpieczona, domagając się przyznania emerytury z powszechnego wieku emerytalnego według najkorzystniejszego wariantu. Wnosiła ona o wznowienie postępowania, a w uzasadnieniu zaskarżenia ubezpieczona podkreśliła, iż decyzja z 30 kwietnia 2019 r. jest dla niej, jako kobiety urodzonej w 1953 r., krzywdząca i niesprawiedliwa, ponieważ w stosunku do wcześniejszych roczników kobiet, które nabywały prawo do tak zwanej wcześniejszej emerytury ZUS, przyznając emerytury, nie pomniejszał wysokości emerytury o sumę kwot pobranych wcześniej emerytur. W odpowiedzi na

odwołanie organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania, powołując argumentację przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje. Ubezpieczona M. B., urodzona (...), uprawniona była od dnia 1 listopada 2008 r., to jest od miesiąca, w którym zgłosiła wniosek do emerytury przyznanej jej decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z dnia 9 grudnia 2008 r. na podstawie art. 46 Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, tekst jednolity, Dziennik Ustaw z 2018 r. pozycja 1270 ze zmianami, oznaczanej w dalszych rozważaniach, jako ustawa emerytalna. W dniu 8 listopada 2013 r. ubezpieczona złożyła wniosek o przyznanie jej emerytury na podstawie artykułu 24 Ustawy emerytalnej, czyli z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego. Decyzją z dnia 28 listopada 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał ubezpieczonej emeryturę od dnia (...) roku, to jest od osiągnięcia wieku emerytalnego. Z treści tej decyzji wynika, iż podstawa obliczenia przyznanej emerytury została pomniejszona o kwotę pobranych przez ubezpieczoną wcześniej emerytur zgodnie z unormowaniem z art. 25 ustęp 1b Ustawy emerytalnej, okoliczności niesporne, decyzje karta 21 akt z wniosku emerytalnego z 8 listopada 2013 r. oraz karta 39 akt emerytalnych z wniosku ubezpieczonej z 21 listopada 2008 r. Wyrokiem z dnia 6 marca 2019 r. sygn. akt P 20/16 Trybunał Konstytucyjny orzekł, iż art. 25 ustęp 1b Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017 r. w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w 1953 roku kobiet, które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej Ustawy jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Powołując się na powyższy wyrok Trybunału Konstytucyjnego, ubezpieczona w dniu 17 kwietnia 2019 r. złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych w Oddziale w B. pismo na otrzymanym od pracownika ZUS druku, w którym zwracała się do organu rentowego, w którym po pierwsze wносиła skargę o wznowienie postępowania i uchylenie decyzji o przyznaniu emerytury i jej obliczeniu z uwzględnieniem art. 25 ustęp 1b Ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Skargę tą wносиła na podstawie art. 145a k.p.a., a w zdaniu drugim tego pisma wносиła także o wydanie nowej decyzji, w której emerytura zostanie obliczona bez zastosowania wyżej wskazanego przepisu. Wniosek karta 159 akt emerytalnych. Postanowieniem z dnia 30 kwietnia 2017 r. ZUS oddział w B. na podstawie art. 149 § 1 k.p.a. wznowił postępowanie w sprawie zakończonej decyzją ostateczną z dnia 28 listopada 2013 r., a następnie wydał zaskarżoną odwołaniem ubezpieczonej decyzję z 30 kwietnia 2019 r. Oceniając zgodność z prawem tej decyzji, Sąd Okręgowy wskazuje w pierwszej kolejności, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych, jako państwowa jednostka organizacyjna uprawniona do wydawania decyzji w indywidualnych sprawach dotyczących m.in. ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych i ich wymiaru art. 66 ustęp 1 w związku z art. 83 ustępem 1, pkt. 4 i pkt. 5 Ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie Ubezpieczeń Społecznych, tekst jednolity Dziennik Ustaw z 2019 r. pozycja 300 ze zmianami, powinien działać zgodnie z zasadami legalności i praworządności oraz zasadą wyważania interesu społecznego i słusznego interesu obywateli wskazywanymi w art. 6 i 7 k.p.a. Przepisy te nakazują administracji podejmowanie wszelkich kroków niezbędnych do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy, zasada prawdy obiektywnej. Przypomnieć także należy przepis artykułu 8 § 1 k.p.a., zgodnie z którym organy administracji prowadzą postępowanie w sposób budzący zaufanie jego uczestników do władzy publicznej, kierując się zasadami proporcjonalności, bezstronności i równego traktowania. W postępowaniu sądowym wszczętym w wyniku wniesienia przez ubezpieczonego odwołania od decyzji organu rentowego wydanej w indywidualnej sprawie z zakresu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd Ubezpieczeń Społecznych nie może, co do zasady, kontrolować przestrzegania przez organ rentowy przepisów k.p.a., albowiem sprawa taka jest sprawą cywilną, podlegającą rozstrzygnięciu merytorycznemu według przepisów prawa materialnego, właściwych dla zgłoszonego w odwołaniu i we wniosku roszczenia. W związku z tym przywołać w tym miejscu należy fragment wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 2018 r. wydanego w sprawie III UK 433/17, w którym Sąd Najwyższy podkreślił, że przedmiotem rozpoznania w sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego zasadniczo nie jest zgodność z prawem decyzji organu rentowego, lecz prawo, roszczenie lub obowiązek skarżącego, o którym organ rentowy rozstrzygnął w zaskarżonej decyzji. Kompetencje Sądu Powszechnego w sprawach z zakresu Ubezpieczeń Społecznych nie mają zatem charakteru kompetencji ściśle kontrolnych, w których zasadniczym lub wyłącznym kryterium oceny jest zgodność z prawem decyzji organu rentowego, co jest zasadą kontroli legalności decyzji administracyjnych wykonywanej przez Sądy Administracyjne, lecz mają one charakter ściśle merytoryczny nakierowany na rozstrzygnięcie o prawach, obowiązkach lub roszczeniach adresata takiej decyzji. Zgłoszony przez ubezpieczoną w odwołaniu i w poprzedzającym to odwołanie wniosku z dnia 17 kwietnia 2019 r. żądanie nie ograniczało się do wznowienia postępowania administracyjnego na podstawie art. 145a § 1 i § 2 k.p.a., lecz obejmowało również żądanie ponownego ustalenia

wysokości emerytury z pominięciem niekonstytucyjnego w stosunku do ubezpieczonej przepisu art. 25 ustęp 1b Ustawy emerytalnej w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017 r. W związku z tym wskazać należy, iż w uchwale składu 7-miu sędziów z dnia 10 czerwca 2011 r. III UZP 1/11 LEX numer 842889 Sąd Najwyższy wskazał, iż ponowne ustalenie prawa do świadczeń lub ich wysokości w trybie art. 114 ustępu 1 Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie wymaga wydania przez organ rentowy postanowienia o wznowieniu postępowania na podstawie art. 149 § 1 k.p.a. Wymaga natomiast zawiadomienia stron o wszczęciu postępowania na podstawie art. 61 paragrafu 4 k.p.a. w związku z art. 124 Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W uzasadnieniu tej Uchwały Sąd Najwyższy wskazał, iż: " Ustawodawca w artykule 114 ustępie 1 Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wyposażył organ rentowy w uprawnienia do ponownego ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawnione okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Ustawodawca nie używa w omawianym przepisie terminu wznowienia postępowania, chociaż wskazane podstawy ponownego ustalenia prawa do świadczeń inaczej decyzji ostatecznej w rozumieniu k.p.a. odpowiadają przyczynie wznowienia postępowania administracyjnego z art. 145 paragraf 1 punkt 5 k.p.a. Uregulowanie z artykułu 114 zbliżone jest do rozwiązań przyjętych w przepisach art. 83a ustęp 1 i 3 Ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z tym, że przepis ten w ust. 2 wyraźnie przewiduje, że decyzje Zakładu, od których nie zostało wniesione odwołanie do właściwego Sądu mogą być z urzędu przez Zakład uchylone, zmienione lub unieważnione na zasadach określonych w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego. Mimo takiego uregulowania Sąd Najwyższy w Uchwale składu 7 sędziów z dnia 23 marca 2011 r. I UZP 3/10 Biuletyn Sądu Najwyższego 2011 rok nr 3 poz. 25 mającej moc zasady prawnej, przyjął, że od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wydanej na podstawie artykułu 83a ustęp 2 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w przedmiocie nieważności decyzji przysługuje odwołanie do właściwego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. Ponadto wydanie lub niewydanie przez organ rentowy na podstawie artykułu 149 § 1 k.p.a. postanowienia o wznowieniu postępowania dotyczącego ponownego ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości w oparciu o art. 114 ustęp 1 Ustawy o emeryturach i rentach z FUS, podobnie w oparciu o art. 83a Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest prawnie indyferentne w postępowaniu sądowym wszczętym przed Sądem ubezpieczeń społecznych w wyniku wniesienia odwołania od decyzji organu rentowego wydanej na podstawie artykułu 114 ust. 1 Ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że naruszenie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego nie stanowi przesłanki wzruszenia decyzji przez Sąd ubezpieczeń społecznych, co oznacza, że przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego nie są przez ten Sąd stosowane. Za stanowiskiem, że ponowne ustalenie prawa do świadczeń lub ich wysokości w trybie art. 114 ust. 1 Ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie wymaga wydania przez organ rentowy postanowienia o wznowieniu postępowania na podstawie art. 149 § 1 k.p.a. przemawiają też motywy Uchwały Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2005 r. II UZP 15/05 OSNP 2006 rok nr 1718 poz. 176. W Uchwale tej odnośnie do zbliżonego do artykułu 114 ust. 1 Ustawy o emeryturach i rentach z FUS rozwiązania w art. 83a ust. 1 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przyjęto, że przepisy o ponownym rozpoznaniu (nie o wznowieniu postępowania) stanowią *leges speciales* w zakresie w jakim wznowienie postępowania regulowane jest przez Kodeks postępowania administracyjnego. Instytucja ponownego rozpoznania uprawnień, którą w odróżnieniu od wznowienia postępowania posługuje się ustawodawca tylko w odniesieniu do postępowania przed organem ubezpieczeń społecznych i to bez względu na to czy okoliczności powodujące takie rozpoznanie sprawy wystąpiły przed rozstrzygnięciem sprawy, czy po jej rozstrzygnięciu, została wprowadzona zamiast wznowienia postępowania administracyjnego, poruszony druk sejmowy nr 700/02. Projektodawca zmian w Ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych zwrócił uwagę, że stosowanie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, art. 123, w sytuacjach, w których przewidują one podjęcie działań przez organ wyższego stopnia (wznowienie postępowania, uchylenie decyzji, uznanie decyzji za nieważną, czy zażalenie na postanowienie) nie jest możliwe przy jednoinstancyjnej organizacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W związku z tym dodane przepisy artykułu 83a do 83c Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych mają rozstrzygać te wątpliwości w sposób analogiczny jak to jest przyjęte w Ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przy uszanowaniu zasady, że każda decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kończąca postępowanie podlega kontroli sądowej, a w sprawach, w których zmiany w decyzjach są zgodne z interesem zainteresowanego tryb postępowania musi być maksymalnie uproszczony. Poruszone także wyroki Sądu Najwyższego

z dnia 19 lutego 2004 r. II UK 250/03 niepublikowany, z dnia 13 maja 2004 r. II UK 359/03 OSNP 2004 r. nr 24 poz. 425 i z dnia 25 maja 2004 r. III UK 31/04 OSNP 2005 rok nr 1 poz. 13". Ten sam kierunek wykładni przedstawiony został także w wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 25 września 2013 r. III AUa 1750/12 Lex nr 1386109, w którym wskazano, że "od decyzji emerytalno - rentowej w toku instancji administracyjnej nie przysługuje żaden środek odwoławczy, dlatego te decyzje w rozumieniu k.p.a. mają charakter ostateczny od daty wydania, art. 16 paragraf 2 k.p.a. Wznowienie postępowania administracyjnego na podstawie art. 145 k.p.a. dotyczy decyzji ostatecznych, jak wyraźnie stanowi ten przepis, dlatego art. 145 k.p.a. nigdy nie może być podstawą nadzwyczajnej weryfikacji prawomocnych decyzji emerytalno - rentowych. Podstawą wzruszenia takiej prawomocnej decyzji może być tylko art. 114 Ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W art. 145a k.p.a. przewiduje się możliwość wznowienia postępowania, gdy organ orzekł decyzją na podstawie niekonstytucyjnej normy prawnej uznanej przez Trybunał za niezgodną z konstytucją. Nie ma takiej wyraźnej podstawy do wzruszenia decyzji emerytalno - rentowej, która uprawomocniła się wskutek niewniesienia od niej odwołania. Jeżeli odwołanie wniesiono i Sąd orzekł na podstawie niekonstytucyjnej normy to sytuacja jest jasna - wznowienie postępowania sądowego przewidziane jest w art. 401 ze znacznikiem prim k.p.c. W orzecznictwie powszechnym przyjmuje się jednolicie, że pod pojęciem okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji, o których mowa w artykule 114 ust. 1 Ustawy emerytalnej, rozumieć należy też niezgodność z konstytucją danej normy prawnej, która stanowiła podstawę wydania decyzji. Patrz też Renata Babińska Wzruszalność prawomocnych decyzji rentowych, 2007 rok. W trybie art. 114 ust. 1 wyżej wymienionej Ustawy istnieje więc możliwość wzruszenia przez organy rentowe na wniosek lub z urzędu decyzji wydanych w sprawach emerytalnych i rentowych także w razie późniejszego uznania niezgodności z konstytucją danej normy prawnej. Dlatego wniesienie ponownego wniosku po uprawomocnieniu się decyzji w zwykły sposób powinno uzasadniać badanie pod kątem przesłanek z art. 114 Ustawy emerytalnej. W wyniku zastosowania instytucji ponownego ustalania prawa do emerytur i rent następuje nadzwyczajna kontynuacja postępowania w tej samej sprawie. Wzruszalność prawomocnych decyzji uregulowana jest odrębnie w Ustawie o emeryturach i rentach z FUS niż w k.p.a. Wzruszalność na gruncie artykułu 114 Ustawy poszczególny sposób pozbawienia skutków prawnych prawomocnych decyzji emerytalno - rentowych niweczącej skutki obiektywnie wadliwych decyzji z mocą wsteczną". Sąd Okręgowy przywołuje także ten fragment uzasadnienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2017 r. sygnatura akt P 20/16, w którym Trybunał ten wskazał, że w niniejszej sprawie prawo sanacji konstytucyjności może być zrealizowane w dwojakim trybie: postępowania zakończone wydaniem wyroku przez Sady Pracy i Ubezpieczeń Społecznych mogą być wznowione na podstawie art. 401 prim Ustawy z 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego. Natomiast osobom, które nie odwołały się od decyzji wydanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych przysługuje wznowienie postępowania na podstawie art. 145a Ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego w związku z art. 124 Ustawy o FUS. Wznowienie w tym kontekście oznacza prawo do skorzystania ze środków proceduralnych zmierzających do wydania w zakończonej sprawie nowego rozstrzygnięcia opartego na stanie prawnym ukształtowanym po wejściu w życie orzeczenia Trybunału. Poruszony wyrok TK z 7 września 2006 r. sygn. SK 60/05 OTK ZU nr 8/A/2006, poz. 101. Dalej Trybunał Konstytucyjny w końcowym fragmencie swojego uzasadnienia wyroku podkreślał, że wskazane wyżej przepisy dotyczące wznowienia postępowania nie uwzględniają jednak specyficznej sytuacji związanej z obowiązkiem sanacji konstytucyjności w sprawach dotyczących emerytur kobiet, które przed dniem 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 Ustawy o FUS, pozostawiają tym samym znaczny margines dowolności organom i Sądom w ocenie i rozstrzygnięciu następstw wyroku TK w konkretnych wypadkach. Powołując powyższe obszernie fragmenty uzasadnień wskazanych wyżej orzeczeń Sądu Najwyższego i Sądu Apelacyjnego w Łodzi oraz Trybunału Konstytucyjnego, Sąd Okręgowy wskazuje, iż zgodnie z wykładnią prezentowaną w wyrokach Sądu Apelacyjnego w Łodzi i Sądu Najwyższego właściwym trybem postępowania, który powinien zostać zastosowany przez pozwany organ rentowy przy rozpoznaniu wniosku ubezpieczonej M. B. z dnia 17 kwietnia 2019 r. powinien być tryb przewidziany w art. 114 ustępow..., 114 Ustawy emerytalnej. Podkreślić przy tym należy, iż wniosek ubezpieczonej, w którym powoływała się ona na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. organ rentowy powinien rozpoznać w takim trybie, który skutecznie usuwa z obrotu prawnego decyzję emerytalną opartą na niekonstytucyjnym wobec powódki przepisie art. 25 ust. 1 B Ustawy emerytalnej w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017 roku. Zaskarżona decyzja oparta została wyłącznie na przepisach k.p.a. w szczególności art. 146 § 1 k.p.a. w związku z art. 151 § 2 k.p.a. i nie doprowadziła do wyżej wskazanego skutku prawnego, co w konsekwencji osłabiało moc wiążącą wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Sąd Okręgowy nie może tego rodzaju stanowiska organu rentowego zaakceptować. Dodatkowo wskazać należy w tym

miejscu, iż wniosek ubezpieczonej organ rentowy powinien rozpoznać kompleksowo także co do żądania wydania nowej decyzji w której emerytura zostałaby obliczona na nowo z pominięciem tej regulacji normatywnej, która została uznana..., która została uznana wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. za niezgodną z Ustawą Zasadniczą. W istocie rzeczy zaskarżona decyzja odmawiała poprzez nierozpoznanie żądania ubezpieczonej ponownego ustalenia wysokości emerytury, odmawiała jej ponownego ustalenia emerytury czym petryfikowała stan prawny uwzględniający przepis uznany za Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, co prowadzi wprost od dyskryminacji os..., kobiet z rocznika 1953 faktycznej dyskryminacji na te, które zdążyły złożyć wniosek w terminie 5 lat od dnia doręczenia decyzji przyznającej im emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym i te kobiety, które nie zdążyły tego uczynić. Podkreślić należy także, iż w orzecznictwie prezentowany jest także pogląd, iż w sprawie powinien być stosowany artykuł 114 Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych właśnie w takich sprawach jak niniejsza. W wyroku z dnia 25 czerwca 2019 r. III U 203/19 Sąd Okręgowy w Łomży wyrok opublikowany w LEX nr 2689320 Sąd Okręgowy w Łomży podkreślił nieadekwatność decyzji do żądania wniosku ubezpieczonej ponownego..., nieadekwatność do żądania ubezpieczonego przeliczenia świadczenia. Cytując wyrok uzasadnienie wyroku tego Sądu w istotnych fragmentach wskazać należy, początek cytatu - iż postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych ma charakter rozpoznawczy ale jednocześnie kontrolny. Najpierw wniosek jest bowiem przedmiotem oceny organu rentowego, a potem jego kontroli dokonuje Sąd. Postępowanie sądowe jest wtórne wobec postępowania administracyjnego, a kontrola Sądu winna korespondować z zakresem rozstrzygnięcia dokonanego w decyzji administracyjnej. Założenia te jednak w niektórych przypadkach są nieprzydatne. Ustawodawca nie wypowiada się jakie orzeczenie należy wydać w sytuacji, gdy wniosek jest rozstrzygnięty, decyzja prawidłowa, ale nie uwzględnia wszystkich przepisów służących do rozpatrzenia sprawy w postępowaniu przed organem rentowym. Taka sytuacja ma miejsce w niniejszej sprawie. Zarówno organ rentowy jak i strona są przekonani, że wniosek został rozpoznany choć decyzja nie zawiera rozstrzygnięcia o przeliczeniu czy odmowie przeliczenia świadczenia. Wymaganie od strony, aby w takiej sytuacji składała odwołanie od niewydanej decyzji o przeliczeniu świadczenia na podstawie artykułu 477 ze znaczkim 9 § 4 k.p.c. byłoby nadużyciem, gdyż wnioskodawczyni jest przekonana, że jej wniosek został załatwiony, a decyzja wydana. Nie można też tracić z pola widzenia, że postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych jest odformalizowane. Również odczytywanie treści decyzji organu rentowego nie powinno się odbywać w sposób formalistyczny. Ważny jest przedmiot rozstrzygnięcia, a nie jego brzmienie. Organ rentowy jest autono..., autonomiczny w rozpoznawaniu wniosku tak jak i Sąd rozpoznający odwołanie. Zasadniczym celem postępowania sądowego jest jednak merytoryczne rozstrzygnięcie o żądaniach strony, co do których powstał spór. Tak wyrok Sądu Najwyższego z 10 maja 1996 r. II URN 1/96. Funkcja kontrolna Sądu ograniczona jest wyłącznie do materialno-prawnej oceny legalności decyzji, a funkcja rozpoznawcza jest zdeterminowana przedmiotem i zakresem decyzji choć funkcja ta zawiera w sobie element odrębności i niezależności od wcześniejszego rozstrzygnięcia organu rentowego. Nie budzi zasadniczo wątpliwości, że w sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego treść tej decyzji wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania Sądu, a Sąd uwzględniając odwołanie zmienia decyzję i orzeka o istocie sprawy art. 477 ze znaczkim 14 § 2 k.p.c. Przy czym przepisy nie określają sposobu zmiany decyzji z całą pewnością jednak istota sprawy zależy od wniosku ubezpieczonego. W pewnych wypadkach jednak Sąd może rozpoznać merytorycznie żądanie wnioskodawcy mimo, że decyzja organu rentowego z tym żądaniem nie koresponduje. W orzecznictwie przyjmuje się, że w przypadku rozminięcia się wniosku ubezpieczonego inicjującego postępowanie i rozstrzygnięcie organu rentowego decydujące znaczenie należy nadać żądaniu wnioskodawcy. Tak wyrok Sądu Najwyższego z 2 października 2008 r. I UK 88/08, wyrok Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2013 r. III UK 15/13, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 3 lipca 2013 r. III AUa 330/13, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 7 maja 2013 r. III AUa 1129/12. Jeżeli żądanie ubezpieczonego wadliwie zostanie ocenione przez organ rentowy to Sąd zobowiązany jest rozważyć wszelkie podstawy prawne mogące mieć zastosowanie w stanie faktycznym sprawy. Wadliwość oceny żądania przez organ rentowy nie może uniemożliwiać dochodzenia swych racji przed Sądem. Wyrok Sądu Najwyższego z 28 czerwca 2016 r. I UZ 11/16. Nadto orzecznictwo sądowe dopuszcza możliwość uwzględnienia przez Sąd okoliczności nie będących przedmiotem decyzji organu rentowego, gdy podstawa faktyczna wyroku dotyczy okoliczności pewnych. Wyrok Sądu Najwyższego z 4 lipca 2000 r. II UK 55/00, z 18 kwietnia 2001 r. II UKM 335/00, wyrok z 20 maja 2004 r. II UK 395/03. Wydanie w takiej sytuacji wyroku prowadzi do swoistego skrócenia procedury i eliminuje konieczność dodatkowych działań wnioskodawcy na przykład złożenia kolejnego wniosku czy też na przykład odwołania na pods..., na niewydanie decyzji. Dalej Sąd Okręgowy w Łomży podkreśla w

uzasadnieniu cytowanego wyroku, iż kolejnym argumentem przemawiającym za możliwością orzekania co do istoty sprawy w sytuacji, gdy zaskarżona decyzja w sposób niekompletny rozstrzyga o wniosku ubezpieczonego jest treść art. 477 ze znaczką 14 par. 3 k.p.c. Otóż w sytuacji, gdy organ rentowy nie wyda decyzji i odwołanie wniesiono w związku z tym Sąd uwzględniając odwołanie zawsze ma możliwość orzeczenia co do istoty sprawy czyli odnosi się wyłącznie do wniosku ubezpieczonego i żądań w nim zgłoszonych, bo decyzji organu rentowego nie ma. Jasne jest, że przepisy k.p.c. swoją regulacją obejmują oczywiste sytuacje faktyczne, czyli wydanie decyzji przez organ rentowy prawidłowej lub nieprawidłowej, bądź nie wydanie decyzji. Przepisy k.p.c. nie przewidują przypadku, gdy decyzja jest wydana, ale nie w pełni koresponduje z wnioskiem złożonym w organie rentowym. Należy to potraktować jako lukę prawną i przez analogię zastosować regulację i z artykułu 477 ze znaczką 14 § 3 k.p.c. i 477 ze znaczką 14 § 2 k.p.c. Wydaje się to być konieczne szczególnie w sytuacji, gdy organ rentowy wydał decyzję opartą wyłącznie o przepisy proceduralne np. k.p.a i nie rozstrzygnął merytorycznie pozytywnie czy negatywnie o żądaniu strony, która przecież zgłosiła takie żądanie tu o przeliczenie świadczenia. Nie można doprowadzać..., koniec cytatu. Nie można doprowadzać w ocenie Sądu Okręgowego rozstrzygającego niniejszą sprawę do sytuacji w której ubezpieczona powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego nadal będzie mieć ukształtowane, ukształtowaną wysokość świadczenia niezgodnie z treścią tego wyroku, a więc z pominięciem art. 25 ust. 1B Ustawy emerytalnej. Dlatego na podstawie art. 477 ze znaczką 14 § 2 k.p.c. w związku z art. 477 ze znaczką 14 § 3 k.p.c. i art. 114 Ustawy emerytalnej Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku. Przy czym zwrócić jeszcze należy uwagę na to, iż przesłanki wznowienia postępowania..., przepraszam, przesłanki ponownego ustalenia wysokości świadczenia, bądź ustalenia samego prawa wskazane w art. 114 ukształtowane zostały z woli ustawodawcy w sposób znacznie bardziej liberalny od powoływanych w zaskarżonej decyzji przepisów k.p.a. W szczególności zwrócić..., zwrócić tutaj należy uwagę na to, iż ustęp 1F art. 114 Ustawy emerytalnej stanowi, iż przepisy ustępu 1E nie stosuje się, jeżeli w wyniku m.in. w wyniku uchylecia lub zmiany decyzji z przyczyn określonych w ust. 1 osoba zainteresowana nabydzie prawo do świadczenia lub świadczenia w wyższej wysokości. Chodzi tutaj o unormowania art. 1E, w którym uchylecie lub zmiana decyzji o której mowa w ust. 1 art. 114 nie może nastąpić, jeżeli od dnia jej wydania upłynął okres..., upłynęły okresy wskazane w punktach 1, 2 i 3 ust. 1E i przewidziane dla poszczególnych przyczyn uchylecia bądź zmiany decyzji. W końcowym fragmencie niniejszego uzasadnienia Sąd Okręgowy wskazuje także, iż dostrzega również okoliczność proceduralną, iż orzeczenie kasatoryjne wobec decyzji organu rentowego zgodnie z wolą ustawodawcy wyrażoną w artykule 477 ze znaczką 14A k.p.c. może zostać wydane tylko przez Sąd II-giej Instancji. Natomiast zgodnie z art. 477 ze znaczką 14 § 1 i § 2 k.p.c. Sąd I-szej Instancji zobligowany jest do wydania orzeczenia merytorycznego. Na tym wygłoszenie uzasadnienia zakończono.